

Anonymizované znenie

Preklad

C-600/21 – 1

Vec C-600/21

Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Dátum podania:

28. september 2021

Vnútroštátny súd:

Cour de cassation

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

16. jún 2021

Navrhovateľ:

QE

Odporkyňa:

Caisse régional de Crédit mutuel de Loire-Atlantique et du Centre
Ouest

[*Omissis*]

**ROZSUDOK COUR DE CASSATION (KASAČNÝ SÚD, FRANCÚZSKO),
PRVÝ OBČIANSKOPRÁVNÝ SENÁT, ZO 16. JÚNA 2021**

QE, [*omissis*] Maisons-Alfort, podal [*omissis*] kasačný opravný prostriedok [*omissis*] proti rozsudku Cour d'appel de Versailles (Odvolací súd Versailles, Francúzsko) (16. senát) z 3. októbra 2019 vydanému v spore medzi ním a spoločnosťou Caisse régionale de Crédit Mutuel de Loire-Atlantique et du Centre Ouest, [*omissis*] Nantes, odporkyni v konaní o kasačnom opravnom prostriedku.

[*Omissis*] [procesné úkony]

Skutkový stav a konanie

- 1 Podľa napadnutého rozsudku Cour d'appel de Versailles (Odvolací súd Versailles, 3. október 2019), vyneseneho po vrátení veci tomuto súdu na nové konanie rozsudkom v kasačnom konaní (1. občianskoprávny senát, 26. september 2018, [*omissis*]), v nadväznosti na ponuku prijatú 21. februára 2006, opätovne potvrdenú verejnou listinou zo 17. mája 2006, Caisse fédérale de Crédit mutuel de Loire-Atlantique et du Centre Ouest (banka), ktorej práva prevzala Caisse régionale de Crédit Mutuel de Loire-Atlantique et du Centre Ouest (banka), poskytla QE (dlžníkovi) úver na nadobudnutie nehnuteľnosti vo výške 209 109 eur s lehotou splatnosti 20 rokov. Vo všeobecných zmluvných podmienkach sa v článku 16 ods. 1 stanovilo, že pri omeškaní s úhradou splátky istiny, úrokov alebo príslušenstva dlhšom ako tridsať dní budú dlžné sumy automaticky a ihneď splatné, bez nutnosti formalít, resp. výzvy na zaplatenie.
- 2 Keďže platobný záväzok vo výške 904,50 eura splatný 10. decembra 2012 ani platobný záväzok z januára 2013 neboli uhradené, banka 29. januára 2013 bez toho, aby zaslala výzvu na zaplatenie, vyhlásila splatnosť celého dlhu a 17. septembra 2015 podala návrh na vykonanie exekúcie predajom hnuťelných vecí v byte dlžníka. Dlžník, ktorý tvrdil, že exekučná zápisnica obsahuje nezrovnalosti, podal 13. októbra 2015 na súd rozhodujúci o výkone rozhodnutí žalobu o neplatnosť exekučného konania.

Preskúmanie dôvodov kasačného opravného prostriedku

[*Omissis*]

- 3 [*Omissis*] [prvý dôvod kasačného opravného prostriedku je pre toto konanie irelevantný]

O druhom dôvode kasačného opravného prostriedku

Opis dôvodu kasačného opravného prostriedku

4 Dlžník vytýka rozsudku, že zamietol jeho návrhy napriek tomu, že:

„1) v zmluvách uzatvorených medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom sú nekalé tie podmienky, ktorých cieľom alebo následkom je spôsobenie značnej nerovnováhy v právach a povinnostiach zmluvných strán, v neprospech spotrebiteľa; za nekalé sa považujú podmienky, ktorých cieľom alebo následkom je, pokiaľ predajca alebo dodávateľ nepreukáže opak, umožnenie predajcovi alebo dodávateľovi vypovedať zmluvu bez výpovednej lehoty v primeranej dĺžke; úlohou súdov rozhodujúcich vo veci samej je preskúmať *ex offo* nekalú povahu zmluvných podmienok, ktoré im boli predložené, pokiaľ sú im známe právne a skutkové okolnosti nevyhnutné na to, aby mohli rozhodnúť; v prejednávanej veci Cour d'appel (Odvolací súd), ktorý konštatoval, že článok 16.1 zmluvy o úvere stanovuje, že veriteľ môže vyhlásiť splatnosť celého dlhu bez formalít a výzvy na zaplatenie, ak bol dlžník v omeškani s úhradou splátky úveru dlhšom ako 30 dní, pričom ani nepreskúmal, či sa táto podmienka, ktorá predajcovi alebo dodávateľovi umožnila vypovedať zmluvu bez výpovednej lehoty v primeranej dĺžke, nemá považovať za nekalú, kým banka nepreukáže opak, neposkytol právny základ pre svoje rozhodnutie so zreteľom na články L. 132-1 (teraz článok 212-1), R. 132-2 bod 4 (teraz R. 212-2 bod 4), R. 632-1 a L. 141-4 (predtým) code de la consommation (spotrebiteľský zákonník), v spojení s článkom 1184 code civil (občiansky zákonník) (v znení pred vydaním nariadenia z 10. februára 2016);

2) v zmluvách uzatvorených medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom sú nekalé tie podmienky, ktorých cieľom alebo následkom je spôsobenie značnej nerovnováhy v právach a povinnostiach zmluvných strán, v neprospech spotrebiteľa; keďže takúto nekalú povahu má podmienka, ktorá umožňuje veriteľovi vyhlásiť splatnosť celého úveru, čím sa všetky dlžné sumy stanú ihneď splatnými z dôvodu omeškania s úhradou úverovej splátky dlhšieho ako 30 dní, a to bez toho, aby bolo dlžníkovi umožnené najprv podať vysvetlenie k dôvodom vyhlásenia splatnosti celého úveru; úlohou súdov rozhodujúcich vo veci samej je preskúmať *ex offo* nekalú povahu zmluvných podmienok, ktoré im boli predložené, pokiaľ sú im známe právne a skutkové okolnosti nevyhnutné na to, aby mohol rozhodnúť; v prejednávanej veci Cour d'appel (Odvolací súd), ktorý ani nepreskúmal, či článok 16 ods. 1 zmluvy o úvere nemá nekalú povahu, keďže umožňuje veriteľovi, aby v prípade omeškania s úhradou dlhšieho ako 30 dní jednostranne vypovedal zmluvu bez toho, aby bolo dlžníkovi umožnené podať vysvetlenie k neplneniu povinností, ktoré mu bolo pripísané, neposkytol právny základ pre svoje rozhodnutie so zreteľom na články L. 132-1 (teraz L. 212-1), R. 632-1 a L. 141-4 (predtým) spotrebiteľského zákonníka, v spojení s článkom 1184 občianskeho zákonníka (v znení pred uznesením z 10. februára 2016);

3) v zmluvách uzatvorených medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom sú nekalé tie podmienky, ktorých cieľom alebo následkom je spôsobenie značnej nerovnováhy v právach a povinnostiach zmluvných strán, v neprospech spotrebiteľa; úlohou súdov rozhodujúcich vo veci samej je preskúmať *ex officio* nekalú povahu zmluvných podmienok, ktoré im boli predložené, pokiaľ sú im známe právne a skutkové okolnosti nevyhnutné na to, aby mohli rozhodnúť; SDEÚ rozhodol, že článok 3 ods. 1 a článok 4 smernice 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa majú vykladať v tom zmysle, pokiaľ ide o posúdenie vnútroštátnym súdom prípadne nekalej povahy podmienky týkajúcej sa splatnosti celého dlhu z dôvodu neplnenia povinností zo strany dlžníka počas určitého obdobia, je úlohou tohto súdu preskúmať, či možnosť ponechaná predajcovi alebo dodávateľovi rozhodnúť o splatnosti celého úveru závisí od toho, že si spotrebiteľ nesplnil povinnosť, ktorá je v spornom zmluvnom vzťahu podstatná, či sa táto možnosť priznáva v prípadoch, v ktorých je takéto nesplnenie povinnosti dostatočne závažné z hľadiska doby splácania úveru a jeho výšky, či táto možnosť predstavuje odchýlku od právnych predpisov uplatniteľných v danej oblasti pri neexistencii osobitných zmluvných ustanovení a či vnútroštátne právo stanovuje primerané a účinné prostriedky, ktoré spotrebiteľovi, na ktorého sa takáto podmienka uplatní, umožnia, aby odvrátil účinky takejto splatnosti úveru (SDEÚ, 26. január 2017, Banco Primus, vec C-421/4); v prejednávanej veci Cour d'appel (Odvolací súd), ktorý ani nepreskúmal, či podmienka splatnosti celého úveru podľa článku 16 ods. 1 zmluvy o úvere nemá nekalú povahu, keďže umožňuje veriteľovi vypovedať zmluvu uzatvorenú na obdobie 20 rokov a na sumu 209 109 eur, a to len na základe omeškania s úhradou dlhšieho ako 30 dní, neposkytol právny základ pre svoje rozhodnutie so zreteľom na článok 3 ods. 1 a článok 4 smernice 93/13/EHS z 5. apríla 1993, ako ich vykladá SDEÚ, v spojení s článkami L. 132-1 (teraz L. 212-1), R. 632-1 a L. 141-4 (predtým) spotrebiteľského zákonníka.“

Odpoveď Súdneho dvora

So zreteľom na článok 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie:

Právo Európskej únie

- 5 Podľa článku 3 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dohodnutá, považuje za nekalú, ak napriek požiadavke dôvery spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy, v neprospech spotrebiteľa.
- 6 Článok 4 tejto smernice stanovuje:
  - „1. Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia článku 7, nekalosť zmluvných podmienok sa hodnotí so zreteľom na povahu tovaru alebo služieb, na ktoré bola zmluva uzatvorená a na všetky okolnosti súvisiace s uzatvorením zmluvy, v dobe

uzatvorenia zmluvy a na všetky ostatné podmienky zmluvy alebo na inú zmluvu, od ktorej závisí.

2. Hodnotenie nekalej povahy podmienok sa nevzťahuje ani k definícii hlavného predmetu zmluvy, ani na primeranú cenu a úhradu na jednej strane, ako aj tovar alebo služby dodávané výmenným spôsobom na druhej strane, pokiaľ tieto podmienky sú zrozumiteľné.“

- 7 Súdny dvor Európskej únie (SDEÚ) rozsudkom z 26. januára 2017 (Banco Primus SA, C-421/14) rozhodol, že článok 3 ods. 1 a článok 4 smernice 93/13 sa majú vykladať v tom zmysle, že:

„ – preskúmanie prípadne nekalej povahy podmienky zmluvy uzavretej medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom zahŕňa určenie, či spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy ku škode spotrebiteľa. Toto preskúmanie sa musí vykonať z hľadiska vnútroštátnych pravidiel, ktoré sa majú uplatniť pri neexistencii dohody medzi stranami, prostriedkov, ktoré má spotrebiteľ podľa vnútroštátnej právnej úpravy k dispozícii na zabránenie uplatňovaniu takéhoto druhu podmienok, povahy tovaru a služieb, na ktoré bola dotknutá zmluva uzatvorená, ako aj na všetky okolnosti súvisiace s jej uzatvorením, ...

– pokiaľ ide o posúdenie vnútroštátnym súdom prípadne nekalej povahy podmienky týkajúcej sa splatnosti celého dlhu z dôvodu neplnenia povinností zo strany dlžníka počas určitého obdobia, je úlohou tohto súdu preskúmať, či možnosť ponechaná predajcovi alebo dodávateľovi rozhodnúť o splatnosti celého úveru závisí od toho, že si spotrebiteľ nesplnil povinnosť, ktorá je v spornom zmluvnom vzťahu podstatná, či sa táto možnosť priznáva v prípadoch, v ktorých je takéto nesplnenie povinnosti dostatočne závažné z hľadiska doby splácania úveru a jeho výšky, či táto možnosť predstavuje odchýlku od právnych predpisov uplatniteľných v danej oblasti pri neexistencii osobitných zmluvných ustanovení a či vnútroštátne právo stanovuje primerané a účinné prostriedky, ktoré spotrebiteľovi, na ktorého sa takáto podmienka uplatní, umožnia, aby odvrátil účinky takejto splatnosti úveru.“

Vnútroštátne právo

- 8 Podľa článku L. 132-1 spotrebiteľského zákonníka v znení nariadenia č. 2001-741 z 23. augusta 2001, ktoré je uplatniteľné na spor a ktorým sa okrem iného preberá predmetná smernica, sú v zmluvách uzatvorených medzi predajcami alebo dodávateľmi a nepodnikateľmi alebo spotrebiteľmi nekalé tie podmienky, ktorých cieľom alebo následkom je spôsobenie značnej nerovnováhy v právach a povinnostiach zmluvných strán, ktorá poškodzuje nepodnikateľa alebo spotrebiteľa.
- 9 Cour de cassation (Kasačný súd) z článkov 1134, 1147 a 1184 občianskeho zákonníka, v znení platnom pred vydaním nariadenia č. 2016-131 z 10. februára 2016, sústavne vyvodzuje, že v zmluve o poskytnutí úveru sa môže stanoviť, že

neplnenie povinností zo strany dlžníka, ktorý nie je obchodníkom, bude mať za následok splatnosť celého úveru, avšak veriteľ ju nemôže vyhlásiť, kým dlžníkovi nedoručí výzvu na zaplatenie a táto zostala bez odozvy, pričom vo výzve musí byť uvedená lehota, dokedy musí dlžník zaplatiť, ak chce odvrátiť splatnosť celého úveru. Uvedený súd však uznáva, že od požiadavky týkajúcej sa výzvy na zaplatenie je možné upustiť formou výslovného a jednoznačného ustanovenia v zmluve (1. občianskoprávny senát, 3. február 2004, [omissis]; 1. občianskoprávny senát, 3. jún 2015, [omissis]; 1. občianskoprávny senát, 22. jún 2017, [omissis]), pokiaľ je spotrebiteľ takto upovedomený o dôsledkoch porušenia svojich povinností.

Odôvodnenie návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 10 Preskúmanie jednotlivých častí dôvodu kasačného opravného prostriedku zahŕňa určenie, či sa majú článok 3 ods. 1 a článok 4 smernice vykladať v tom zmysle, že bránia zmluvne stanovenému upusteniu od výzvy na zaplatenie v spotrebiteľských zmluvách, aj keď je toto upustenie v zmluve výslovne a jednoznačne stanovené, a to či sa má sporná podmienka považovať v rozsahu, v akom má za následok, že v prípade omeškania s úhradou splátky istiny, úrokov alebo príslušenstva dlhšieho ako 30 dní nastane splatnosť celého úveru, považovať za nekalú vzhľadom na kritériá stanovené SDEÚ v rozsudku z 26. januára 2017, Banco Primus (C-421/14). V prospech značnej nerovnováhy predmetnej podmienky možno argumentovať tým, že takáto podmienka umožňuje veriteľovi vypovedať zmluvu bez výpovednej lehoty v primeranej dĺžke a bez toho, aby bolo dlžníkovi umožnené podať vysvetlenie k neplneniu povinností, ktoré mu bolo pripísané. V prospech neexistencie nekalej povahy podmienky možno argumentovať tým, že na to, aby bola takáto podmienka platná, musí byť výslovne a jednoznačne stanovená tak, aby bol dlžník úplne poučený o svojich povinnostiach. Možno dodať, že dlžník má vždy možnosť napadnúť uplatnenie danej podmienky na súde a dosiahnuť určenie nekalej povahy jej stanovenia veriteľom.
- 11 So zreteľom na prvé kritérium stanovené v už citovanom rozsudku SDEÚ z 26. januára 2017 možno súhlasiť s tým, že pri posudzovaní vnútroštátnym súdom prípadne nekalej podmienky týkajúcej sa splatnosti celého úveru z dôvodu neplnenia povinností zo strany dlžníka počas určitého obdobia možno vychádzať z toho, že neuhradenie mesačnej splátky v termíne stanovenom spotrebiteľom znamená nesplnenie povinnosti podstatnej povahy zo strany spotrebiteľa, pokiaľ sa zaviazal platiť stanovené mesačné splátky a tento jeho záväzok determinoval vznik záväzku veriteľa.
- 12 Druhé kritérium, na základe ktorého sa posudzuje to, či omeškanie s úhradou splátky istiny, úrokov alebo príslušenstva dlhšie ako 30 dní, ako stanovuje predmetná podmienka, predstavuje dostatočne závažné nesplnenie povinnosti z hľadiska doby splácania úveru a jeho výšky, je viac sporné. Vzhľadom na predĺženie doby splácania úverov a pokles úrokových sadzieb môžu byť neuhradené sumy v čase rozhodnutia o splatnosti celého úveru relatívne malé z hľadiska dôb splácania úverov a ich výšky, takže dostatočná závažnosť

neplnenia povinností by sa mohla relativizovať a mohlo by sa prihliadnúť na celkovú rovnováhu v zmluvných vzťahoch. Takéto odôvodnenie, z ktorého vyplýva, že súd v každom prípade určí, od akej sumy v pomere k dobe splácania úveru a jeho výške a od akého obdobia je nesplnenie povinnosti dostatočne závažné na to, aby opodstatňovalo okamžitú splatnosť úveru, by sa však mohlo považovať za spôsobujúce nerovnosť medzi spotrebiteľmi.

- 13 Vzniká teda otázka, či omeškanie s len jednou úhradou istiny, úrokov alebo príslušenstva dlhšie ako 30 dní, ako je stanovené v predmetnej podmienke, môže predstavovať dostatočne závažné nesplnenie povinnosti z hľadiska doby splácania úveru a jeho výšky.
- 14 Pri uplatnení tretieho kritéria treba určiť, či zmluvná podmienka predstavuje odchýlku od právnych predpisov uplatniteľných v danej oblasti pri neexistencii osobitných zmluvných ustanovení. Všeobecné právo vyžaduje najprv zaslanie výzvy na zaplatenie a až potom vyhlásenie o splatnosti celého dlhu, pričom umožňuje zmluvným stranám upustiť od tohto postupu, pričom však vyžaduje dodržanie primeranej výpovednej lehoty. Vzhľadom na to, že výpovedná lehota stanovená v predmetnej podmienke je 30 dní, nie je isté, či je túto lehotu možné považovať za dostatočnú na to, aby dlžník kontaktoval veriteľa, podal vysvetlenie k neplneniu povinností, ktoré sa mu pripisuje, a našiel riešenie, ako vyrovnať nedoplatok alebo nedoplatky. Dotknutá zmluva však stanovuje aj možnosť pre dlžníka požiadať o zmenu splátok, ktorá mu prípadne umožní zabrániť riziku platobnej neschopnosti.
- 15 Je však dôležité určiť, či 30-dňovú výpovednú lehotu možno považovať za lehotu, ktorá spôsobuje značnú nerovnováhu v neprospech spotrebiteľa.
- 16 Nakoniec v rozsudku SDEÚ z 26. januára 2017 sa nespresňuje, či štyri kritériá, stanovené na posúdenie prípadne nekalej povahy podmienky týkajúcej sa splatnosti celého úveru z dôvodu neplnenia povinností zo strany dlžníka počas obmedzeného obdobia, sú kumulatívne alebo alternatívne. Objasnenie tejto otázky je nevyhnutné na riešenie dôvodu kasačného opravného prostriedku a objasnenie vnútroštátnemu súdu metodiky, ktorá sa má použiť na posúdenie nekalej povahy spornej podmienky.
- 17 Vzniká tiež otázka, či v prípade kumulatívnych kritérií nemožno nekálú povahu podmienky vylúčiť vzhľadom na to, že význam toho či onoho kritéria je relatívny.
- 18 Otázky nastolené v rámci dôvodu kasačného opravného prostriedku, od ktorých závisí výsledok kasačného opravného prostriedku a ktoré si vyžadujú jednotný výklad právnych predpisov Únie uplatniteľných na prejednávajúcu vec, odôvodňujú obrátiť sa na Súdny dvor Európskej únie.
- 19 Je potrebné prerušiť konanie o kasačnom opravnom prostriedku až do rozhodnutia Súdneho dvora o všetkých uvedených otázkach.

Z TÝCHTO DÔVODOV, Cour de cassation (Kasačný súd, Francúzsko):

[*Omissis*];

PREDKLADÁ Súdnemu dvoru Európskej únie návrh na začatie prejudiciálneho konania o týchto otázkach:

1. Majú sa článok 3 ods. 1 a článok 4 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách vykladať v tom zmysle, že v spotrebiteľských zmluvách bránia zmluvne stanovenému upusteniu od výzvy na zaplatenie, aj keď je toto upustenie v zmluve výslovne a jednoznačne stanovené?

2. Má sa rozsudok Súdneho dvora Európskej únie z 26. januára 2017, Banco Primus (C-421/14), vykladať v tom zmysle, že viac ako 30-dňové omeškanie s úhradou len jednej splátky istiny, úrokov alebo príslušenstva môže predstavovať dostatočne závažné neplnenie povinností z hľadiska doby splácania úveru a jeho výšky a celkovej rovnováhy v zmluvných vzťahoch?

3. Majú sa článok 3 ods. 1 a článok 4 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 vykladať v tom zmysle, že bránia zmluvnej podmienke, podľa ktorej možno vyhlásiť splatnosť celého úveru v prípade omeškania s úhradou dlhšieho ako 30 dní, ak vnútroštátne právo, ktoré vyžaduje najprv zaslanie výzvy na zaplatenie a až potom vyhlásenie splatnosti celého úveru, umožňuje, aby zmluvné strany upustili od tohto postupu, pričom však vyžaduje dodržanie primeranej výpovednej lehoty?

4. Sú štyri kritériá, ktoré Súdny dvor Európskej únie stanovil v rozsudku z 26. januára 2017, Banco Primus (C-421/14), na to, aby vnútroštátny súd mohol posúdiť prípadne nekalú povahu zmluvnej podmienky o vyhlásení splatnosti celého úveru z dôvodu neplnenia povinností zo strany dlžníka počas obmedzeného obdobia, kumulatívne alebo alternatívne?

5. Ak sú tieto kritériá kumulatívne, možno napriek tomu nekalú povahu podmienky vylúčiť vzhľadom relatívny význam toho či onoho kritéria?

PRERUŠUJE konanie až do rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie;

[*Omissis*] [Dôvody kasačného opravného prostriedku v prílohe k rozsudku]